

KERKZIJN ONTDEKKEN

Vier relaties als essentie van de kerk

Versie 15 augustus 2016

Als we pionieren, zijn we op zoek naar nieuwe vormen van kerkzijn. Maar wat maakt een kerk tot kerk? Wat is de essentie van kerkzijn? Draait het om de preek? Een gebouw met een toren? Gaat het om de kerkdienst op zondag? Om doop, belijdenis of lidmaatschap?

Bij 'kerk' denken veel mensen aan een gebouw met een toren. En aan zondagse kerkdiensten. Toch houdt een kerk niet op te bestaan als het gebouw gesloten wordt. Ook niet als de dominee vertrekt. De kerk is niet afhankelijk van een orgel, van stoelen of een bepaalde hoeveelheid mensen. In andere landen komen mensen samen in de open lucht. Of bij iemand thuis. En een kerk is niet pas kerk als er meer dan vijftig mensen zijn. In de visienota van de Protestantse Kerk staat hierover:

Wat is een kerk? Jezus heeft gezegd: 'Waar twee of drie in Mijn naam bij elkaar zijn, ben ik zelf in hun midden.' Twee of drie zijn kennelijk al genoeg voor een kerk. Beslissend is dat Jezus in hun midden is. Hij maakt dat het om een kerk gaat en niet zomaar om een vereniging van gelijkgezinden. In plaats van twee of drie kunnen het er ook twintig of dertig zijn, tweehonderd of driehonderd. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Wezenlijk blijft dat de Heer in hun midden is. Hij kan dat overal zijn. Hij is dat ook overal: in kerkdiensten, op straat, op internetsites, in kamers, op de meest onverwachte plaatsen.

De bijbel kent veel beelden over de kerk: een kudde, het volk van God, het lichaam van Christus, licht, zout, een huis van levende stenen. Deze beelden laten zien dat de kerk zichtbaar is in de wereld. Het is geen onzichtbare entiteit, niet een puur geestelijk iets. Als Paulus spreekt over het lichaam van Christus, dan gaat het over de concrete gemeente van Korinthe, met nogal wat lek en gebrek. En toch, in die gemeenschap wordt – naast allerlei ellende – ook Christus zichtbaar.

HET BEGINT MET LOSLATEN

We hebben allemaal, ook als pioniers, een plaatje in ons hoofd over hoe een kerk hoort te zijn. Dat plaatje kan veel invloed hebben op ons pionieren. Dan moet er per sé gezongen worden. Of

dan moet er stilte zijn. Of een gebouw met een toren. Of een Bijbelstudie. Dan kan het niet anders of er moet op zondag naar een preek geluisterd worden. Enzovoort. Bij pionieren is het daarom nodig jouw eigen beeld van kerkzijn los te laten, welwillend op open handen te leggen. Alleen zo kun je ontdekken wat kerkzijn betekent in *jouw* omgeving, samen met de mensen die mee gaan doen bij jouw pioniersplek. En samen met jouw pioniersteam.

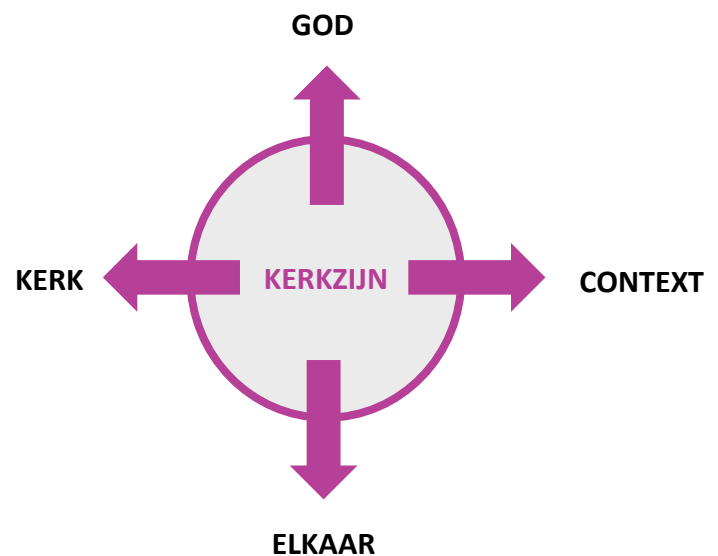
**“Bij pionieren is het nodig jouw
eigen beeld van kerkzijn los te laten.”**

KERKZIJN IN VIER RELATIES

Hoe kijken we bij pionieren naar kerkzijn? Wat is de essentie ervan? Want als we *alles* zouden loslaten, dan verlies je elke identiteit. We brengen daarom kerkzijn in essentie terug tot vier relaties, dit zijn dezelfde relaties als bij het luisteren:

- Een relatie met God
- Een relatie met de context
- Een relatie met elkaar
- Een relatie met de kerk als groter geheel

Kerkzijn draait dus om relaties, niet om vormen of activiteiten. Er is dus sprake van een kerk als een groep mensen in verbinding staat met elkaar, met God, met de context en de kerk als groter geheel.

- **Verbinding met God**

De kerk is niet ons idee, het begint bij God die mensen samenroept. Kerkzijn gebeurt overal waar mensen samenkomen rond Jezus Christus, zo lazen we eerder al. Hoe werkt dat in de praktijk? Bij de verbinding met God kun je denken aan de Bijbel, aan gebed, een gesprek over geloof, een lied, doop en avondmaal. Dat zijn zichtbare tekenen van Gods heil, die ons ook aan elkaar verbinden.

- **Verbinding met elkaar**

We lezen in het nieuwe testament dat volgelingen van Jezus geen éénpitters zijn, maar dat ze elkaar opzoeken. Ze delen bezittingen, ze zien elkaar regelmatig, ze eten samen, bidden samen en richten zich op het onderwijs van de apostelen. Kerkzijn is niet alleen een geestelijke zaak, het raakt aan het hele leven, en het werkt door in de zorg voor elkaar.

- **Verbinding met de context**

De kerk is niet in zichzelf opgesloten. Ze is uitnodigend naar anderen en legt relaties met mensen in de buurt. In de kerkorde van de Protestantse Kerk staat in het eerste artikel dat 'de kerk gezonden is in de wereld en geroepen tot de bediening van de verzoening, dat de kerk van het heil in Jezus Christus getuigt in verkondiging en dienst aan alle mensen en aan alle volken'.

- **Verbinding met de kerk als groter geheel**

De kerk is niet bij ons begonnen. We maken deel uit van een wereldwijde beweging, van een lange traditie en van een enorm netwerk van kerken. Daardoor kun je je gesteund voelen: ik ben deel van iets groters! Je kunt er soms ook last van hebben. Toch, als je je niets gelegen laat liggen aan andere kerken, dan kun je sektarisch worden. Hoe kleiner je bent als pioniersplek, hoe belangrijker de verbinding met anderen!

Deze vier relaties kunnen op veel manieren vorm krijgen. Pioniersplekken kunnen veel van elkaar verschillen en toch allemaal gezien worden als een vorm van kerkzijn. Ook kan er in de loop van de tijd veel veranderen bij een specifieke pioniersplek. Want relaties ontwikkelen zich continu.

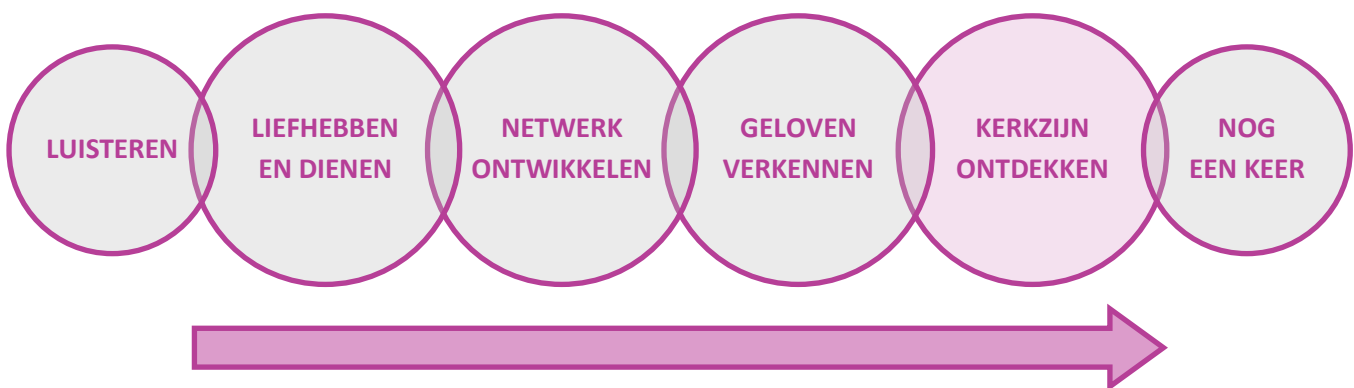
Zijn jullie als pioniersplek ook echt een kerk? Als pioniersteam kunnen jullie jezelf deze vragen stellen: Kennen we elkaar echt en steunen we

elkaar? Helpen wij mensen in hun relatie met God? Zijn we van betekenis voor onze omgeving? Is er verbondenheid met andere kerken? En wat kunnen we doen om deze vier relaties te versterken?

KERKZIJN BEGINT IN JE PIONIERSTEAM

Een pioniersplek start met een pioniersteam. Als het goed is, zie je dan al de vier relaties in actie. Het gaat om een team van mensen die verbonden zijn met God, met elkaar, met de omgeving en met de kerk als geheel. Kerkzijn begint in het pioniersteam, dat team is de kiem waaruit een groter plantje (de pioniersplek als geloofsgemeenschap) kan groeien. Het is daarom belangrijk in je pioniersteam het kerkzijn te beleven. Een pioniersteam is meer dan een activiteitencommissie! Als het niet lukt om in het pioniersteam met elkaar goede relaties op te bouwen en om samen het christelijk geloof te delen...hoe kan dat dan ontstaan in de pioniersplek als geheel?

“Kerkzijn begint in het pioniersteam, dat team is de kiem van waaruit een groter plantje kan groeien.”

HOE BEGIN JE MET KERKZIJN?

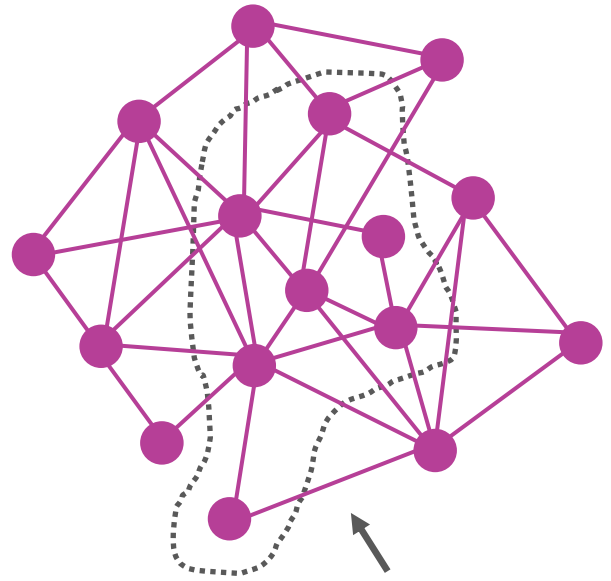
Hoewel het schema met de cirkels anders suggereert, krijgt kerkzijn vorm vanaf de start. Dat begint al op het moment dat je nieuwe relaties legt met mensen uit de buurt. Ook dat is onderdeel van kerkzijn. De gesprekken met jullie zendende kerk zijn ook onderdeel van samen kerkzijn. De uitdaging is om als pioniersteam vanaf het begin ook de relatie met God vorm te geven, op een manier die bij jullie past. Het kan bijvoorbeeld zijn dat je – naast de praktische vergaderingen – eens per maand bij elkaar komt voor gebed en om door te praten over een verhaal uit de Bijbel.

Als we kijken naar de pioniersreis dan hopen we dat een aantal mensen binnen het netwerk van de pioniersplek wil verkennen wat het betekent om te geloven. Daarover is ook een artikel beschikbaar. De hoop is dat zo meer mensen de waarde van het christelijk geloof ontdekken en Christus een centrale plek in hun leven geven. Als dat gebeurt, dan komt het moment om kerkzijn te ontdekken, samen met de mensen in jullie pioniersplek.

Het is goed mogelijk dat er mensen binnen het netwerk van de pioniersplek zijn die (nog) geen behoefte hebben om ook te functioneren als een geloofsgemeenschap. Deze mensen kunnen natuurlijk volop betrokken blijven.

Tegelijk kunnen de mensen die wél samen hun geloof willen voeden en vieren gaan ontdekken hoe kerkzijn vorm kan krijgen. Hoe kun je samen vieren dat het evangelie goed nieuws is? Dat betekent niet dat er op zondag een kerkdienst moet zijn, dat lidmaatschap verplicht is of dat er ouderlingen aangesteld moeten worden. Je gaat *samen met je doelgroep* verkennen wat het betekent om het christelijk geloof te vieren.

Hoe dat kerkzijn vorm krijgt, dat verschilt: een gesprek over een Bijbelverhaal na een maaltijd, een stilteviering op woensdagavond met ruimte voor gebed, samen kaarsjes aansteken om te bidden voor mensen in de buurt, gesprekken in een Facebookgroep. En geef je ook het avondmaal een plek? Er is veel mogelijk!

Mensen die samen kerkzijn ontdekken binnen het bredere netwerk van de pioniersplek

www.protestantsekerk.nl/pionieren

Landelijk team pionieren
missionair@protestantsekerk.nl
 030 880 1892